

Maahanmuuttoviraston lausunto uudistetusta poliisin henkilötietolainsäädännöstä sekä lainsäädännön toimeenpanosta Poliisihallituksessa ja sen alaisessa hallinnossa

Sisäministeriö on pyytänyt Maahanmuuttovirastolta lausuntoa uudistetusta poliisin henkilötietolainsäädännöstä sekä lainsäädännön toimeenpanosta Poliisihallituksessa ja sen alaisessa hallinnossa eduskunnan hallintovaliokunnalle laadittavaa selvitystä varten.

Lausuntopyynnön mukaan uuden lain yhtenä tavoitteena oli turvata viranomaistoiminnan kannalta välttämätön tiedonkulku. Tavoitteena oli myös selkeyttää ja yksinkertaistaa poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain rakenne.

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu seuraavaa.

Käyttötarkoituksellisen sääntelyn toimivuus

Maahanmuuttovirastolle on tärkeää, että viranomaisten välinen tiedonvaihto on sujuvaa ja perustuu selkeään sääntelyyn.

Maahanmuuttovirastolla on maahanmuuttohallinnon henkilötietolain (MaHTiL) 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeus salassapitosäännösten estämättä saada poliisilta maahanmuuttoasioiden asiankäsittelyjärjestelmään poliisin tallentamia kyseisen lain 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksissa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi *välttämättömiä* luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevia tietoja.

Edelleen Maahanmuuttovirastolla on MaHTiL:n 13 §:n 1 momentin mukaan salassapitosäännösten estämättä muutoin oikeus saada poliisilta kyseisen lain 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksissa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi *välttämättömiä* luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevia tietoja sekä MaHTiL:n 13 §:n 4 momentin 1 d-kohdan mukaan salassapitosäännösten estämättä saada esitutkintaviranomaisilta maksutta tehtäviensä suorittamista varten *tarpeellisia* tietoja henkilön tekemäksi epäilystä rikoksesta, häntä koskevasta rikosilmoituksesta ja esitutkinnasta.

Poliisin henkilötietolain (PolHeTiL) 22 §:n mukaan poliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa PolHeTiL:n 5–8 §:n sekä 11 ja 12 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

9) Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään Maahanmuuttoviraston tehtäviksi, sekä Maahanmuuttovirastolle säädettyjä valvontatehtäviä varten;

Sen lisäksi poliisi saa perustellusta syystä luovuttaa salassapitosäännösten estämättä viranomaiselle henkilötietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Poliisi luovuttaa Maahanmuuttovirastolle kuitenkin ainoastaan mainittuja MaHTiL:n 13 § 4 momentin 1d -kohdan mukaisia tietoja poliisin Patja-rekisteristä. Maahanmuuttovirasto toteaa, että Maahanmuuttoviraston lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä tietoja on myös muissa poliisin rekistereissä ja Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan sekä MaHTiL että PolHeTiL mahdollistavat tietojen luovutuksen mutta näitä poliisi ei viraston pyynnöistä huolimatta ole luovuttanut.

Maahanmuuttoviraston käsitys on, että käytännön tasolla on mahdollisesti edelleen jonkin verran epätietoisuutta siitä, mitä tietoja poliisi voi Maahanmuuttovirastolle luovuttaa. Tietojen luovuttamista tuntuu paljolti ohjaavan se mihin rekisteriin tieto on tallennettu sen sijaan, onko toisella viranomaisella, kuten Maahanmuuttovirastolla, lakisääteinen oikeus saada tieto. Tässä mahdollisesti heijastuu lain muutos tietojärjestelmä- ja rekisteriperustaisesta säätelystä käsittelytarkoituserustaiseen säätelyyn.

Vaikutukset poliisiin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin, erityisesti viranomaisten toimivalta käsitellä henkilötietoja

Erityisesti harkinnanvaraisessa tiedon jakamisessa viranomaiselta toiselle keskeisin haaste on, ettei tunneta toisen viranomaisen tietotarpeita tai prosesseja siten, että osattaisiin arvioida mikä tieto olisi toiselle viranomaiselle välttämätöntä. Toisaalta esimerkiksi muuttunutta lainsäädäntöä, kuten syksyllä 2020 voimaan tullutta maahanmuuttohallinnon henkilötietolakia, ei mahdollisesti vielä ole täysin ole omaksuttu.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että selkeät yhteyspisteet, selkeät yhteistyörakenteet, riittävä muiden viranomaisten toiminnan tunteminen ja tietopyyntöjen riittävät perustelut ovat merkittävässä asemassa mahdollistamaan elintärkeää viranomaisten välistä tiedonkulkua. Edelleen, varsin monimutkaiset henkilötietolait eivät ole yksiselitteisesti tulkittavissa ja ne edellyttävät selkeää ohjeistusta ja koulutusta eri viranomaisissa toimivalle operatiiviselle henkilöstölle.

Johtaja

Antti Lehtinen

Johtava asiantuntija

Katariina Lehtola

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 18.06.2021 klo 15:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta. ~~Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 18.06.2021 klo 15:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.~~

Jakelu Sisäministeriö, kirjaamo

Tiedoksi Ylijohtaja
Oikeus- ja maatietoyksikön johtaja
Lupa- ja kansalaisuusyksikön johtaja